

der i overensstemmelse med betænkningens udtalelser givet hjemmel til at yde sådanne i Grønland ansatte tjenestemænd, der er hjemmehørende her i landet, et grønlandstillæg, hvis størrelse skulle fastsættes på de årlige finanslove efter indstilling fra et i henhold til samme paragraf oprettet „Grønlandstillægsnævn“.

For at sikre, at reallønnen under opholdet i Grønland blev den samme for alle tjenestemænd i samme lønningsklasse, uanset om de pågældende var hjemmehørende eller ikke-hjemmehørende i det grønlandske samfund, blev det i loven bestemt, at grønlandstillægget først kom til udbetaling, når vedkommende tjenestemand tog ophold uden for Grønland.

Medens den i normerings- og klassificeringslovens § 158, stk. 2, hjemlede reduktion af den her i landet fastsatte tjenestemandsløn ved tekstanmærkning på de årlige finanslove blev gennemført for de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd i tiden fra 1. april 1959 til 31. marts 1962 med 25 pct. og derefter med 20 pct. af samtlige løndelev, er den praktiske gennemførelse af de i normerings- og klassificeringslovens § 159 indeholdte regler om ydelse af grønlandstillæg endnu ikke sket. Dette skyldes først og fremmest, at erfaringerne fra et andet lønmodtagerområde, hvor en tvangsopsparingsordning overenskomstmæssigt var aftalt for en del af lønnen til i Grønland beskæftigede lønmodtagere, der var hjemmehørende her i landet, viste at rige muligheder stod åbne for at omgå hensigten med en sådan tvangsopsparing. Hertil kom yderligere, at de praktiske vanskeligheder, der var forbundet med ordningens gennemførelse, viste sig at være særdeles betydelige og ikke stod i noget rimeligt forhold til de fordele, som ordningen tilsigtede.

I konsekvens heraf har de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd indtil nu bevaret fuld dansk tjenestemandsløn uden reduktion i medfør af normerings- og klassificeringslovens § 158, stk. 2, ligesom de har bevaret retten til fribolig og brændseltillæg i overensstemmelse med de ansættelsesvilkår, der var gældende efter tjenestemandsløven af 6. juni 1946.

„Grønlandsudvalget af 1960“ er som allerede i de indledende bemærkninger til nærværende lovforslag anført gået ind for, at alle tjenestemænd i Grønland, uanset deres tilknytningsmæssige status til det grønlandske samfund, skal ansættes og aflønnes efter samme regler, altså efter et specielt for Grønland gældende lønniveau. Samtidig fremgår det af udvalgets foran omtalte skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervs politikken i Grønland, at udvalget også går ind for, at afgræns-

ningen mellem i Grønland hjemmehørende og ikke-hjemmehørende tjenestemænd fortsat skal opretholdes, og at der skal ydes de tjenestemænd, der ikke er hjemmehørende i Grønland, et såkaldt grønlandstillæg, som dog ikke bør tvangsopsparings indtil udrejse fra Grønland finder sted.

Lovforslagets 3. og 4. del tager sigte på dels at fastsætte afgrænsningskriteriet mellem de to tjenestemandsgupper, dels at skabe hjemmel for de særlige bestemmelser, der foreslås at skulle gælde for hver af de to grupper ud over de i lovforslagets 1. og 2. del givne almindelige regler.

Til § 85.

I overensstemmelse med det i lønningslovens 2. betænkning af 11. april 1958 side 171-172 anførte om afgrænsningskriteriet mellem ikke-udsendte (hjemmehørende) og udsendte (ikke-hjemmehørende) tjenestemænd i Grønland er det såkaldte hjemstavnskriterium i tiden efter 1. april 1958 blevet anvendt som alt overvejende hovedregel ved denne afgrænsning.

Efter dette kriterium kræves der for at opnå status som i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemand, at pågældende har opholdt sig i en uafbrudt periode af 10 år uden for Grønland efter det fyldte 8. år, samt at han desuden ved ansættelsen til tjeneste i Grønland har fast bopæl her i landet.

Anvendelsen af dette kriterium har i Grønland givet anledning til stærk kritik.

Efter forslag fra de grønlandske medlemmer af „Grønlandsudvalget af 1960“ er udvalget derfor gået ind for, at afgrænsningen mellem de to tjenestemandsgupper fremtidigt bør ske efter et såkaldt „fødestedskriterium“.

„Fødestedskriteriet“, som i øvrigt også blev overvejet — men forkastet — af lønningskommissionen, knytter i første række afgrænsningen mellem i Grønland hjemmehørende og ikke hjemmehørende tjenestemænd til fødestedet samt til opholdsstedet ved første ansættelse, herunder antagelsen som aspirant til en tjenestemandstilling i Grønland.

For at undgå åbenbare urimeligheder har „Grønlandsudvalget af 1960“ dog modificeret fødestedskriteriet derhen, at der på den ene side foruden fødsel og fast ophold uden for Grønland ved ansættelsen også kræves ophold uden for Grønland i 5 år umiddelbart efter fødslen, for at en person kan få status som ikke-hjemmehørende i Grønland, medens der på den anden side under hensyn til, at en person til trods for, at han er født i Grønland, kan have et ganske særligt tilknytningsforhold til et samfund uden for Grønland, åbnes adgang til en dispensation fra fødestedsbetingelsen.